

**Kúria
végzés**

Az ügy száma: Bfv.II.1122/2016/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke
 . Krecsik Eldoróda előadó bíró
 . Feleky István bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2017. január 11.

Az ügy tárgya: kábítószer birtoklásának
büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): ... terhelt

Elsőfok: ékéscsabai Járásbíróság 2015. július 24-én,
nyilvános tárgyaláson meghozott
11.B.34/2015/71. számú ítélete

Másodfok: Törvényszék 2016. március 21-én, nyilvános
ülésen meghozott 9.Bf.336/2015/37. számú
ítélete

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: ... terhelt meghatalmazott védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a kábítószer birtoklásának büntette és más bűncselekmények miatt ... terhelt ellen folyamatban volt büntető ügyben a Békéscsabai Járásbíróság 11.B.34/2015/71. számú ítéletét, illetőleg a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Bf.336/2015/37. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Békéscsabai Járásbíróság a 2015. július 24-én meghozott és kihirdetett 11.B.34/2015/71. számú ítéletében ... terheltet bűnösnek mondta ki kábítószer birtoklásának büntetében [Btk. 178. § (1) bekezdés 3. és 4. fordulat], kábítószer birtoklásának vétségében [Btk. 178. § (6) bekezdés 1. fordulat], bódult állapotban elkövetett járművezetés vétségében [Btk. 237. § (1) bekezdés] és becsületsértés vétségében [Btk. 227. § (1) bekezdés a) pont].
- [2] Ezért őt - a kábítószer birtoklásának büntette és a kábítószer birtoklásának vétsége tekintetében mint különös visszaesőt - halmazati büntetésül, 4 év szabadságvesztés büntetésre, 5 év közügyektől eltiltásra és 1 év járművezetéstől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben jelölte meg. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendelte. Megállapította, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség megfizetéséről.
- [3] Az elsőfokú ítélet ellen a terhelt és védője által bejelentett fellebbezés alapján másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék a 2016. március 21-én tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 9.Bf.336/2015/37. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a következők szerint megváltoztatta:
- A kábítószer birtoklásának büntetteként [Btk. 178. § (1) bekezdés 3. és 4. fordulat], valamint a kábítószer birtoklásának vétségeként [Btk. 178. § (6) bekezdés 1. fordulat] elbírált cselekményeket egységesen kábítószer birtoklása büntettének [Btk. 178. § (1) bekezdés 4. fordulat] minősítette.
- A börtönbüntetés tartamát 3 év 6 hónapra enyhítette, és mint a kábítószer birtoklásának büntette tekintetében különös visszaesőt tekintette elítéltnak.
- Megállapította, hogy a terhelt a kiszabott börtönbüntetés legalább háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

1.

- [4] A jogerős ítélet ellen ... terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a), b), valamint - a Be. 373. § (1) bekezdés II./b) pontjára figyelemmel - a c) pontjára is alapított okból.

- [5] Az indítvány szerint az ügyben eljáró bíróság eljárási szabályt sértett, amikor az ítéleti tényállás megállapítása körében figyelembe vette a terhelt nyomozás során, védő közreműködése nélkül tett első gyanúsítotti vallomását. A védelemhez való jog megsértéseként kifogásolta, hogy a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelése tárgyában tartott ülés jegyzőkönyvét többszöri kérésre sem küldte meg a bíróság.
- [6] Az eljáró hatóságok a terhelt meghallgatásai során nem voltak tekintettel egészségi állapotára, így különösen a korábbi súlyos autóbalesete során elszenvedett jobb oldali combcsonttörésére, ami állandó fájdalmat okoz. Ezen állandó fájdalom mellett nem tehetett befolyásmentes vallomást.
- [7] A védő kifogásolta a híváslisták kiértékelésének elmaradását, valamint több bizonyítási indítvány elutasítását: így igazságügyi elmeorvos-szakértő kirendelését az elmeállapot tisztázására; azoknak a kamerafelvételeknek a beszerzését, amelyek alátámasztották, hogyan kerülhetett a kábítószer a terhelt gépjárművébe; a kábítószer csomagolásának daktiloszkópiái, valamint DNS-alapú vizsgálatát; házkutatás lefolytatását azoknál a személyeknél, akik vélhetően a gépjárművébe tették a kábítószerrel; a város 1-i lakásában a házkutatás során az eljáró hatóság által lefoglalt (a terhelt állítása szerint az elhunyt barátnője hagyatéki tárgyai közül előkerült) gyanús anyagok eredetének felderítésére irányuló vizsgálatot.
- [8] A felülvizsgálati indítvány szerint a terhelt elfogultsági kifogásait az eljáró hatóságok nem bírálták el, márpedig az elfogultság iránti bejelentés arra tekintettel is alapos volt, hogy a becsületsértés miatti eljárás sértettje a ... Rendőrhatóság tagja.
- [9] A becsületsértés vonatkozásában lefolytatott bizonyítás során felmerült ellentmondások feloldása nem történt meg. A bódult járművezetés megállapítása kapcsán készített szakértői véleményben foglaltak tekintetében nem lett volna helye bírói mérlegelésnek.
- [10] A védő mindezekre tekintettel elsődlegesen a terhelt felmentését indítványozta az ellene emelt vádak alól, másodlagosan a támadott ítéletek hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatásának elrendelését.
- 2.
- [11] A Legfőbb Ügyészség a BF.1196/2016. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta és a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.
- [12] Nyilatkozatában az indítványnak a bizonyítékok értékelését és a tényállás megalapozottságát támadó érveit a felülvizsgálati okok körén kívül eső, törvényi tilalom folytán felülvizsgálati okot nem képező hivatkozásoknak tekintette, míg a felülvizsgálati indítványnak a bírói elfogultságot sérelmező, ezzel eljárási szabálysértést kifogásoló részét alaptalannak ítélte meg.
- 3.

- [13] ... terhelt időközben - a korábbi védő megbízásának megszűnése folytán - meghatalmazott új védője a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében úgy nyilatkozott, hogy az ügyészi átiratban foglaltakkal nem ért egyet. Kétségtelen ténynek tartotta, hogy a felülvizsgálati indítványban írt eljárási szabályszegésekre való utalás egyenként, önmagukban nem képeznek abszolút hatályon kívül helyezési okot, azonban álláspontja szerint a téves minősítéshez vezető út olyan mozzanatairól van szó, amelyek értékelése a Kúria határozatában sem maradhat el. Ennek tükrében a felülvizsgálati indítványban kifogásoltakat lényegében megismételte, kiemelve a terhelt védő jelenléte nélküli gyanúsítotti kihallgatását, a terhelt tudatállapota vizsgálatának hiányát, lényeges kérdéseket érintő bizonyítási indítványok elutasítását, valamint a terhelt által előterjesztett bírói kizárási indítványokat. A védő az észrevételében előadottak alátámasztásaként alkotmánybíróági határozatokra és az Emberi Jogok Európai Bíróságának a döntéseire is hivatkozott.
- [14] A fentieket meghaladóan indítványozta, a Kúria vegye fontolóra, hogy a Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pontjára tekintettel is szükséges lehet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése.
- [15] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a tisztességes eljárásnak az egyezmény- és alkotmányszövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan elismert eleme a fegyverek egyenlősége, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson [lásd pl.: 6/1998. (III.11.) AB határozat]. Ennek, a tisztességes eljárás részét képező elvnek a megsértése a bizonyítás egyoldalúságához is vezet, ez pedig értelemszerűen kihat az indokolásra is. A bíróságnak kétséget kizáróan kell megállapítania a terheltet terhelő tényeket, ez pedig nyilvánvalóan csak akkor lehetséges, ha a kétségek egyáltalában felmerülnek. Ezt szolgálták a terhelti indítványok.
- [16] Mindezek alapján a védő szerint a súlyos eljárási szabályszegések, különösen a bizonyítás egyoldalúsága miatt az ítélet indokolása nem üti meg a törvény által megkívánt szintet. Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a - két beadványban is előterjesztett - felülvizsgálati indítványban foglaltaknak adjon helyt.

III.

- [17] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el. A felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt, illetve tartalmában hivatkozott - a Be. 416. § (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában

meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdés] bírálta felül.

[18] Ennek során a felülvizsgálati indítványt a tényállást támadó részében, valamint a felülvizsgálati okok körén kívül eső eljárási szabálysértést sérelmező részében a törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.
1.

[19] Elöljáróban utal a Kúria arra, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdésében tételesen felsorolt okok alapján kerülhet sor. Emellett a Kúria a felülvizsgálati eljárásban - a Be. 423. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésre tekintettel -csak az indítványban megjelölt felülvizsgálati okra, valamint - a hivatkozott rendelkezés (5) bekezdése alapján hivatalból folytatandó vizsgálat keretében - a 416. § (1) bekezdésének c) és d) pontja szerinti eljárási szabálysértésekre lehet figyelemmel.

[20] A felülvizsgálat szabályrendszere értelmében a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423.§ (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Annak vizsgálatánál tehát, hogy a bűnösség megállapítása, vagy a cselekmény jogi minősítése törvényes-e, csak a jogerős határozatban megállapított tényállás vehető figyelembe.

[21] Eljárási szabálysértés vizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha az a büntető eljárási törvényben kimerítően felsorolt, felülvizsgálati eljárást megalapozó eljárási szabálysértések között szerepel. Ezért azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak helye nincs [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].

[22] A Kúria az indítványozó védő által felhozott érveket a felülvizsgálat törvényileg szabályozott okainak tükrében vizsgálta, illetve vizsgálhatta. A védő észrevételként benyújtott beadványában foglaltakra figyelemmel rámutat arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban korlátozott terjedelmű felülbírálat érvényesül. A Kúria a büntető eljárási törvényben szigorúan szabályozott keretek között csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül a megtámadott határozatot. A Kúria korlátozott revíziós lehetősége a jogbiztonság követelményére, a bírósági határozatok jogerejének jelentőségére, továbbá az ún. rendelkezési elvre vezethető vissza. A jogalkotó ezen elvekre tekintettel a felülvizsgálati eljárásban csak a legsúlyosabb anyagi- és eljárásjogi törvénysértések esetében biztosít lehetőséget a jogerő feloldására és a jogerős határozat megváltoztatására.

- [23] A Kúria fentiekre figyelemmel megállapította, hogy a felülvizsgálati indítványnak a tényállás megalapozatlanságával kapcsolatos megállapításai és észrevételei a felülvizsgálati eljárásban vizsgálható kérdések körén kívül esnek. A felülvizsgálati eljárás szigorú szabályrendszerében az irányadó tényállás támadhatatlanságát sérti a bizonyítékok értékelésének vitatása, mérlegelésük támadása, a bizonyítási indítványok elutasításának sérelmezése, ugyanakkor a tényállástól eltérő, abban nem rögzített körülményre hivatkozás. A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [24] Mindezekkel szemben az indítvány olyan indokokat hozott föl, amelyek valójában és kifejezetten az irányadó tényállást, a bizonyítékok mikénti mérlegelését vitatják, átértékelésüket célozzák. A védő direkt megfogalmazás nélkül is ezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását, ami felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [25] A Kúria fentiekre figyelemmel megállapította, hogy a védő által előterjesztett felülvizsgálati indítványnak a tényállás megalapozatlanságával kapcsolatos megállapításai és észrevételei a felülvizsgálati eljárásban vizsgálható kérdések körén kívül esnek.
- [26] A Kúria a Be. 416.§ (1) bekezdésében tételesen megjelölt felülvizsgálati okokra utalással megállapította azt is, hogy a törvény szerint felülvizsgálati eljárásnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára az eljárási törvényben meghatározott eljárási szabálysértéssel kerül sor. Ebből következően a nyomozás során megvalósult esetleges eljárási szabálysértések felülvizsgálat tárgyát már nem képezik. Az ilyen eljárási szabálysértések értékelésére a folyamatban lévő eljárásra vonatkozó törvényi rendelkezések biztosítanak lehetőséget.
- 2.
- [27] A Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdésének III. a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság ún. feltétlen (más megjelöléssel: abszolút) eljárási szabálysértéssel a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.
- [28] A Kúria az 1. BK vélemény C) pontjában a Be. 373. § (1) bek. III. pont a) és b) alpontjához fűzött értelmezésének 2. pontjában rögzítette, hogy az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez. A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése egyrészt nem azonos a megalapozatlanság kérdésével, másrészt akkor tekinthető elmulasztottnak, ha „nem állapítható meg belőle, mire alapította a

bíróság a döntését"; a jogi indokolási kötelezettség megsértése hasonlóképpen akkor áll elő, ha „nem állapítható meg belőle, még jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés". Ezáltal mindkét esetben megghiúsul az érdemi felülbírálat.

[29] Ennek megfelelő az ítélkezési gyakorlat is: „Az indokolási kötelezettség megszegése csak akkor eredményez feltétlen hatályon kívül helyezést és felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása tény vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, a bíróság mire alapozta a döntését" (lásd EBH 2010.2210., EBH 2011.2387.).

[30] Az indokolási kötelezettség elmulasztása révén azonban nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a büntetés kiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége, azaz a bírói értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, mivel a mérlegeléssel szembeni, eltérő értékelést célzó támadás ezúton sem lehetséges, illetve az a - tényállás támadhatatlanságát előíró - Be. 423. § (1) bekezdésének megkerülését jelentené (BH 2012.32.).

[31] A Kúria megállapította, hogy az eljárt bíróságok az alapítéletből kitűnően a szükséges és elégséges mértékben eleget tettek az indokolási kötelezettségüknek: a vádhoz kötöttség keretein belül a lefolytatott bizonyítás alapján állapították meg a történeti tényállást, a bizonyítékokat számba vették, egyenként és összességében értékelték, az alkalmazott anyagi és eljárási jogi szabályhoz vezető következtetéseiket, azaz jogi álláspontjukat is felvázolták. Okfejtésük mindenekben követhető, ezáltal ellenőrizhető volt. Így - szemben az indítványban foglaltakkal - eleget tettek indokolási kötelezettségüknek.

3.

[32] Felülvizsgálati ok a Be. 373. § (1) bekezdés II. pontjának b) alpontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés és feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményez, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[33] A Kúria - egyetértve a Legfőbb Ügyészség álláspontjával - a terhelt védőjének „az eljárás résztvevői" tekintetében részletezett elfogultságra vonatkozó kifogását az alábbi indokok alapján nem találta alaposnak.

[34] A Be. 21. § (1) bekezdése tételesen meghatározza a minden eljáró bíróval szemben fennálló általános kizárási okokat. E kizárási okok abszolút és relatív okokra oszthatók. A Be. 21. § (1) bekezdésében rögzített öt kizárási okból az a)-d) pontban szereplő négy (továbbá a (3) és a (4) bekezdésben írt okok) az abszolút okok. Ezek az okok olyan tények, amelyek fennállásakor az elfogultságot a jogalkotó vélelmezi és a vélelem megdönthetetlen. Az abszolút kizárási ok az érintett bíró kizárását eredményezi, minden további vizsgálódás nélkül.

- [35] A Be. 21. § (1) bekezdésének e) pontjában írt kizárási ok relatív természetű. Aszerint bíróként nem járhat el az, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. Bejelentése nem eredményez tehát feltétlenül kizárást. Azt, hogy fennáll-e, esetenként kell mérlegelni, és a személyes pártatlanságot az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell.
- [36] Az a kizárás iránti bejelentés, amely a Be. 21. § (1) bekezdésének e) pontján alapul, nem az egész bíróság, hanem csak az ügy elbírálására kijelölt bíró eljárását tilalmazza arra az esetre, ha tőle az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. Megjegyzi a Kúria, hogy a bírónak azonban nem csupán lelkiismereti, hanem törvényi kötelezettsége a vele szemben felmerült kizárási okokat - s értelemszerűen az elfogultságát is - a bíróság elnökének haladéktalanul bejelenteni [Be. 23. § (1) bekezdése].
- [37] A bírói gyakorlat egyértelmű és következetes abban, hogy a bírák elfogultságának megállapítására csak konkrét és alapos okból kerülhet sor. A Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja szerinti kizárás iránti bejelentés alaposságát a konkrét ügghöz kötötten, valóságos tények alapján kell tisztázni (BH 2012.147).
- [38] Jelen ügyben ilyen - a tárgyilagos eljárás iránt kételyt ébresztő - körülmény sem a kizárás iránti bejelentésből, sem annak kiegészítéséből nem állapítható meg, s nem is valószínűsíthető. A Kúria megállapítja azt is, hogy nem alapos a felülvizsgálati indítványnak az eljárás résztvevői tekintetében említett elfogultságra történő hivatkozása. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint nem szolgálhat alapul ugyanis adott bíró egyéb okból elfogultságának megállapítására az a körülmény, hogy a terhelt több alkalommal jelentett be elfogultságot az eljáró Békés megyei szervek ellen, amit állítása szerint az eljáró hatóságok nem bíráltak el, valamint az a körülmény, hogy feljelentést tett a vele szemben intézkedő rendőrjárőrök ellen, akik megtalálták gépjárművében a kábítószer, s akikkel szemben nem indult eljárás.
- [39] A Kúria megjegyzi, hogy a 25/2013. (X.4.) AB határozat sem teremtette meg a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja alapján az elfogultságra alapított felülvizsgálati indítvány vizsgálatát, miután az AB határozat értelmében ezt a lehetőséget az nyitja meg, ha a kizárási ok a jogerős döntés meghozatalát követően merült fel. Jelen felülvizsgálati indítvány azonban nem ilyen utóbb felmerült okra hivatkozik.
- [40] Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján -hatályában fenntartotta.
- [41] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés a b) pontja zárja ki.
A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb

felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. január 11.

. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k.
előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Schulz Oszkárné
tisztviselő